Raport NIST: finansowanie zadań zleconych samorządom terytorialnym

Kategoria: Rozwój i fundusze
Opublikowano: czwartek, 28, maj 2026 10:23
Anna Dąbrowska
Odsłony: 264

Narodowy Instytut Samorządu Terytorialnego opublikował raport dotyczący finansowania zadań zleconych realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego. Opracowanie przedstawia skalę i strukturę tych zadań, analizuje mechanizmy ich finansowania oraz zestawia wysokość przekazywanych dotacji z faktycznymi wydatkami ponoszonymi przez samorządy.

Zadania zlecone stanowią istotny element systemu administracji publicznej i mają znaczący udział w budżetach samorządów, sięgający około 7% ich dochodów. Ich struktura jest zróżnicowana – w gminach dominują zadania z zakresu polityki społecznej, w powiatach zadania związane z bezpieczeństwem publicznym, a w województwach m.in. transport i ochrona zdrowia.

Raport wskazuje na występowanie różnic pomiędzy wysokością dotacji a rzeczywistymi wydatkami związanymi z realizacją zadań zleconych. Ich skala i charakter są zróżnicowane – od niewielkich rozbieżności o charakterze powszechnym po bardziej znaczące odchylenia w wybranych obszarach.

Badanie empiryczne przeprowadzone na reprezentatywnej próbie gmin, powiatów, miast na prawach powiatu oraz województw pokazuje, że poziom tych różnic zależy od rodzaju zadania.

Na wszystkich szczeblach samorządu kluczową kategorią kosztów pozostają koszty osobowe, wskazywane jako najbardziej niedoszacowane. Istotną rolę odgrywają również koszty zaplecza organizacyjnego, w tym systemów informatycznych i infrastruktury administracyjnej.

Raport prezentuje także dane dotyczące sporów sądowych między jednostkami samorządowymi i Skarbem Państwa odnoszących się do wysokości przekazywanych na zadania zlecone dotacji.

Wyniki badania wskazują, że brakuje jednolitych standardów dotyczących wyceny kosztów zadań zleconych, a informacja posiadana przez poszczególne resorty na temat zlecanych zadań jest dalece niepełna. Również kalkulacje przeprowadzane w tym zakresie przez liczne samorządy są bardzo nieprecyzyjne, w związku z czym wypracowanie dobrych systemowych rozwiązań będzie wymagało także pracy strony samorządowej. Autorzy raportu podkreślają, że prezentowane wyniki odnoszą się do różnic między ponoszonymi wydatkami a dotacjami i nie stanowią bezpośredniego pomiaru niedofinansowania. Jednocześnie wskazują na potrzebę pogłębienia wiedzy o kosztach realizacji zadań publicznych oraz dalszych analiz systemowych.

Raport stanowi kompleksowe opracowanie problematyki finansowania zadań zleconych i dostarcza podstaw do dalszej debaty nad funkcjonowaniem systemu finansów publicznych w Polsce.

Raport dostępny jest tutaj

Źródło: informacja prasowa NIST

Phoca PDF